

KLINIKAI ALAPISMERETEK

fogorvos- és gyógyszerészhallgatóknak

Szerkesztette:

Dr. Boda Zoltán

Dr. Bakó Gyula

MEDICINA KÖNYVKIADÓ RT. BUDAPEST, • 2001

Tartalomjegyzék

BELGYÓGYÁSZAT

1. fejezet: Szív- és érrendszeri betegségek	33
(dr. Czuriga István, dr. Édes István)	
Bevezetés	33
Koszorúér-betegségek (ischaemiás szívbetegség)	35
Angina pectoris	35
Az angina pectoris fogászati szempontjai	37
Akut myocardialis infarctus	37
Az AMI fogászati szempontjai	39
Szívelégtelenség	40
A szívelégtelenség fogászati szempontjai	42
Ritmuszavarok (aritmiák)	42
Supraventricularis ritmuszavarok	42
Kamrai ritmuszavarok	43
A ritmuszavarok fogászati szempontjai	44
Pacemakerkezelés, implantálható cardioverter defibrillátor kezelés	45
Szerzett szívbillentyű-betegségek	46
A szívbillentyű-betegségek fogászati szempontjai	50
Veleszületett szívbetegségek (congenitalis vitiumok)	50
Cyanoticus congenitalis szívbetegségek	50
Acyanoticus congenitalis szívbetegségek	50
A congenitalis szívbetegségek fogászati szempontjai	52
Infektív endocarditis	52
Az IE prevenciója	54
Anticoagulans-kezelés szívbetegségekben	56
Szívműtétek fogászati szempontjai	56
Fogászati szempontok összefoglalása szívbetegségben	57
Irodalom	57
2. fejezet: Hypertensio (dr. Mikita János)	59
A vérnyomást meghatározó tényezők	59
A hypertensio definíciója	60
Epidemiológiai adatok	60
A hypertenziós beteg anamnézise, klinikuma	60
A magas vérnyomás betegség etiológiája, osztályozása	61
A hypertensio diagnosztikájának stratégiája	63
A hypertensio szövődményei	64
Cardialis szövődmények	64
Cerebralis szövődmények	64
Renalis károsodás kialakulása	65
Szemészeti szövődmények	65
A hypertensio kezelése	65

A kezelés általános elvei	66
Nem gyógyszeres kezelés	66
Gyógyszeres kezelés	67
Diureticumok	67
Béta-receptor-gátlók	68
Angiotenzin-konvertáz-enzimgátlók	69
Kalciumantagonisták	70
Alfa-receptor-gátlók	71
Egyéb antitensív gyógyszerek	72
Hypertenziós sürgősségi állapot	72
Irodalom	73
3. fejezet: Veleszületett és szerzett vérzékenységek	75
(dr. Boda Zoltán)	
A diagnosztika kérdései	77
Anamnézis	77
A legfontosabb laboratóriumi vizsgálatok	77
Coagulopathiák	78
Von Willebrand-betegség	78
Panaszok, tünetek	79
A vWB osztályozása, altípusok	79
A vWB kezelése	80
Szerzett von Willebrand-szindróma	82
A vWB kezelésére ajánlható algoritmus	82
Haemophilia	83
Panaszok, tünetek	83
A haemophilia kezelése	83
Fogextractio haemophiliás betegen	84
Gátlótestes haemophilia	85
Egyéb coagulopathiák	85
Szerzett coagulopathiák	86
Thrombocytopeniák	86
A thrombocytopeniák osztályozása	86
Csökkent képzés okozta thrombocytopenia	87
Fokozott destrukció okozta thrombocytopenia	87
Redistribútiós thrombocytopenia	88
Pseudothrombocytopenia	88
A thrombocytopeniák kezelése	88
Fogorvosi beavatkozás thrombocytopeniás betegen	89
Thrombocytopathiák	89
Veleszületett thrombocytopathiák	89
Szerzett thrombocytopathiák	90
A thrombocytopathiás eredetű vérzések kezelése	91
Vascularis purpura	92
Irodalom	92

4. fejezet: Thromboemboliák (dr. Boda Zoltán).	93
A természetes anticoagulansok	94
Antithrombin-III	95
Protein C	95
Protein S	95
TFPI	95
Thrombophilia	96
Mélyvena-thrombosis	98
Pulmonalis embolia	98
Arteriás thromboemboliák	100
Diffúz intravasculáris coagulatio	101
Thromboticus thrombocytopeniás purpura és haemolyticus uraemiás szindróma	104
Antithromboticumok (fogorvosi vonatkozások)	104
A heparinkezelés fogorvosi vonatkozásai	105
Kis molekulatömegű heparinok	106
A kumarin- (Syncumar-) kezelés fogorvosi vonatkozásai	107
A vérlemezke-működést gátló („antiplatelet”) terápia fogorvosi vonatkozásai	110
Thrombolyticumok fogorvosi vonatkozásai	112
Néhány effektív vérzéscsillapító gyógyszer (haemostypticumok)	113
Irodalom	114
5. fejezet: Anaemiák (dr. Telek Béla).	115
Általános szempontok és teendők	115
Osztályozás	116
Vashiányos anaemia (anaemia sideropenica)	117
Megaloblastos anaemiák	118
Anaemia perniciosa	118
Folsavhiány	120
Myelodysplasticus szindróma	120
Aplasticus anaemia	120
Haemolyticus anaemiák	122
Sphaerocytosis	123
Szerzett haemolyticus anaemiák	123
Traumás és microangiopathiás haemolyticus anaemiák	124
Paroxysmalis nocturnalis haemoglobinuria	125
Krónikus betegséghez társuló anaemia	125
Krónikus veseelégtelenség okozta anaemia	125
Irodalom	125
6. fejezet: Krónikus myeloproliferatív betegségek és akut leukaemiák (dr. Telek Béla).	127
Krónikus myeloid leukaemia	127
Polycythaemia vera	128
Essentialis thrombocythaemia	129
Idiopathiás myelofibrosis	129

Akut leukaemiák	130
Akut myeloid leukaemia	130
Akut lymphoid leukaemia	132
Myelodysplasiás szindróma	134
Irodalom	135
7. fejezet: Malignus lymphomák (dr. Rák Kálmán).	137
Idült lymphocytás leukaemia	137
Lymphogranulomatosis	141
Nem-Hodgkin lymphomák	143
Myeloma multiplex	145
Waldenström-macroglobulinaemia	147
8. fejezet: Szájüregi tumorok (dr. Telek Béla)	149
Ajakrák	149
Fogíny- és a retromolaris trigonum tumorai	149
Szájfenékrák	150
Nyelvrák	150
Keményszájpad-rák	150
Buccarák	150
A szájüregi tumorok kezelése	150
Egyéb (nem malignus) elváltozások	152
Irodalom	152
9. fejezet: Egyéb rákok (dr. Telek Béla).	153
Emlőcarcinoma	153
Tüdőrák	154
Méhnyakrák	154
Petefészek-daganatok	154
Nyelőcsőrák	154
Colorectalis carcinoma	155
Gyomorrák	155
Pancreascarcinoma	155
Prostatacarcinoma	156
Vesesejtes carcinoma	156
Heretumorok	156
Irodalom	157
10. fejezet: A tüdő betegségei (dr. Szilasi Mária)	159
Felső légúti fertőzések	159
„Közönséges meghűlés”, nátha, rhinitis	160
Akut tonsillitisek	161
Angina pharyngica, tonsillitis pharyngica	161
Angina lingualis, tonsillitis lingualis	162
Angina lateralis, (pharyngitis lateralis)	162
Herpangina (angina herpetica)	162
Scarlat-angina	162
Diphtheria	162

Angina monocytotica, mononucleosis infectiosa	162
Pfeiffer-féle mirigyfáz	162
Angina agranulocytotica	163
Angina Plaut–Vincent (angina ulceromembranacea)	163
A tonsillitis acuta komplikációi és szövődményei	163
Krónikus tonsillitis	163
Pharyngitis acuta	163
Pharyngitis chronica	164
Sinusitis	164
Pneumoniák	165
Tüdőgümőkór	169
Tüdőtályog	174
Krónikus obstructív tüdőbetegség	174
Krónikus bronchitis	175
Emphysema	176
Asthma bronchiale	178
Akut súlyos asthma (status asthmaticus)	185
Tüdőrák	185
Irodalom	189
11. fejezet: Gasztroenterológia	191
(dr. Altorjay István, dr. Palatka Károly)	
A szájüreg betegségei	191
Szájüregi fertőzések	191
A szájnyálkahártya megbetegedései	192
Gyulladások	192
Szájfekély	193
Szájüregi keratosis	194
Szájüregi pigmentáció	195
Szájszárazság	195
Gyógyszerek okozta szájszárazság	195
Szájszárazságot okozó nyálmirigybetegségek	196
Nyálfolyás	197
Halitosis	197
A nyelőső betegségei	198
Nyelési nehezítettség	198
Gastrooesophagealis reflux betegség	199
A nyelőső daganatai	201
A gyomor betegségei	201
A gyomor fontosabb vizsgálmódszerei	202
A Helicobacter pylori-fertőzés jelentősége	203
Felső tápcsatornai vérzések	204
Akut gastritis	205
Krónikus gastritisek	205
Pepticus fekélybetegség	206
Funkcionális dyspepsia	208
A gyomor daganatai	208

A belek betegségei	210
Gluténszenzitív enteropathia	210
Irritabilis bél szindróma	211
Gyulladásos bélbetegségek	212
Crohn-betegség	212
Colitis ulcerosa	214
Colorectalis daganatok	217
Colorectalis carcinoma	217
Familiaris polyposis szindrómák	219
Antibiotikum indukálta colitis	220
A pancreas betegségei	221
Akut pancreatitisek	221
Krónikus pancreatitis	223
A pancreas daganatai	225
Irodalom	226
12. fejezet: A máj és az epeutak betegségei	227
(dr. Udvardy Miklós, dr. Tornai István)	
Congenitalis hyperbilirubinaemiák	229
Parenchymás májbetegségek	229
Steatosis hepatis	229
Alkoholos hepatitis	230
Cirrhosis hepatis	230
A cirrhosisok fogászati vonatkozásai	232
Akut vírushepatitisek	233
A hepatitisvírusok fogászati vonatkozásai	236
Krónikus hepatitisek	237
A krónikus hepatitisek fogászati vonatkozásai	238
Nem alkoholos cirrhosis	238
Haemochromatosis	239
Wilson-kór	239
A nem alkoholos cirrhosisok fogászati vonatkozásai	239
A máj daganatai	240
A májtranszplantáció fogászati vonatkozásai	240
Az epehólyag és az epeutak betegségei	241
Epekövesség	241
A mechanikus icterus fogászati vonatkozásai	243
Epehólyag-, epeút-carcinoma	243
13. fejezet: Belgyógyászati vesebajok	245
(dr. Kakuk György, dr. Kárpáti István)	
A normális veseműködés	245
A vesebajos betegek vizsgálata	246
Glomerulonephritisek	248
Glomerulonephritis acuta	249
Krónikus glomerulopathiák	250
Autoimmun nephropathiák	251
Interstitialis nephritisek	252

Akut interstitialis nephritis	253
Krónikus interstitialis nephritis	253
Különböző gyógyszerek és vegyi anyagok nephrotoxicus hatásai	254
Akut veseelégtelenség	255
Krónikus veseelégtelenség, uraemia	257
A gyógyszeradagolás módjai veseelégtelenségben	265
14. fejezet: Endokrin betegségek (dr. Bakó Gyula)	271
A neurohypophysis hipofunkciója	272
Diabetes insipidus	272
Fogászati vonatkozások	272
Az „inappropriate” ADH-szekréció szindrómája (SIADH)	272
Az adenohypophysis hipofunkciója	273
Hypopituitarismus	273
Fogászati vonatkozások	273
Az adenohypophysis hiperfunkciója	273
Gigantismus és acromegalia	273
Fogászati vonatkozások	274
A mellékvesekéreg működés szabályozása	275
Mellékvesekéreg-hipofunkció	275
Primer hypadrenia (Addison-kór)	275
Szekunder mellékvesekéreg-elégtelenség	276
Congenitalis adrenal hyperplasia	276
Nelson-szindróma	277
A hypadrenia diagnózisa és kezelése	277
A szisztémás kortikoszteroidkezelés és a kortikoszteroid kezelés komplikációi	277
A hypadrenia (Addison-kór) fogászati vonatkozásai	278
A tartós kortikoszteroidkezelés fogászati vonatkozásai	279
Akut mellékvesekéreg elégtelenség (Addison-crisis)	279
Mellékvesekéreg túlműködés	280
Cushing-kór és -szindróma	280
A Cushing-szindróma fogászati vonatkozásai	281
Hyperaldosteronismus	281
A hyperaldosteronismus fogászati vonatkozásai	282
Mellékvesevelő	282
Pheochromocytoma	282
A pheochromocytoma fogászati vonatkozásai	282
A pajzsmirigy betegségei	283
Golyva (strúma)	284
A strúma fogászati vonatkozásai	284
Struma lingualis	285
Hypothyreosis	285
A hypothyreosis fogászati vonatkozásai	285
Hyperthyreosis	286
A hyperthyreosis fogászati vonatkozásai	287
Mellékpajzsmirigy	287
Hypoparathyreosis	287

A hypoparathyreosis fogászati vonatkozásai	288
Hyperparathyreosis	288
A hyperparathyreosis fogászati vonatkozásai	289
Pancreas	289
Gonádok	290
Fogamzágátlók	290
Contraceptívumot szedők fogászati kezelése	290
15. fejezet: Diabetes mellitus, fogorvostan és a gyógyszeres terápiával kapcsolatos ismeretek (dr. Udvardy Miklós)	291
A cukorbetegség kezelése	294
Diéta	295
Inzulinkezelés	295
A 2. típusú diabetes mellitus gyógyszeres kezelése	302
Orális antidiabetikumok	303
Cukorbeteg a fogorvosnál	307
16. fejezet: Anyagcsere-betegségek (dr. Paragh György)	309
Elhízás	309
Hyperlipidaemiák	313
A lipidanyagcsere rövid áttekintése	313
A hyperlipoproteinaemiák osztályozása	316
Primer hyperlipoproteinaemiák	316
Szekunder hyperlipoproteinaemiák	318
A hyperlipoproteinaemiák kezelési lehetőségei	319
Köszvény	321
Porphyriák	323
A porphyriák főbb tünetei	323
A porphyriák csoportosítása	324
Hyperhomocysteinaemia	327
Jellegetes szálnyalakhártya-tüneteket okozó vitaminhiányok	327
17. fejezet: A csontok, az ízületek és az izmok betegségei	331
(dr. Szekanecz Zoltán)	
A csontok betegségei	331
Öröklődő csontbetegségek	332
Osteogenesis imperfecta (fragilitas ossium)	332
Osteopetrosis (Albers-Schönberg-kór)	333
Marfan-szindróma	334
Ehlers-Danlos-szindróma	334
Pseudoxanthoma elasticum	336
A csont nem örökletes, metabolikus megbetegedései	336
Osteomalacia és rachitis	337
Osteoporosis	338
Paget-kór (osteitis deformans)	341
Az ízületek betegségei	342
Osteoarthritis (arthrosis)	342

Rheumatoid arthritis	344
Izombetegségek	347
Öröklődő myopathiák	347
Muscularis dystrophiák	347
Primer metabolikus myopathiák	348
Szerzett myopathiák	348
Polymyositis és dermatomyositis	348
Polymyalgia rheumatica és arteritis temporalis (óriássejtes arteritisek)	350
18. fejezet: Immunológiai betegségek	351
Immunhiányos állapotok (dr. Zeher Margit)	351
Primer immunhiányos állapotok	352
Hereditær angioneuroticus oedema (C1-eszteráz-inhibitor-hiány)	355
Szekunder immunhiányos állapotok	356
AIDS (HIV-fertőzés)	359
Poliszisztémás autoimmun betegségek	361
Szisztémás lupus erythematosus (dr. Kiss Emese)	361
Sjögren-szindróma (dr. Zeher Margit)	365
Dermatomyositis/polymyositis (dr. Dankó Katalin)	368
Irodalom	371
Szisztémás sclerosis, Raynaud-szindróma (dr. Szűcs Gabriella)	372
Kevert kötőszöveti betegség (dr. Bodolay Edit)	375
Irodalom	378
Behcet-kór (dr. Zeher Margit)	379
Irodalom	380
Wegener-granulomatosis (dr. Szűcs Gabriella)	380
Polyarteritis nodosa (dr. Szűcs Gabriella)	382
Nem differenciált collagenosis (dr. Bodolay Edit)	385
Allergiás/atópiás betegségek (dr. Kiss Emese)	386
Kórképek	391
19. fejezet: Sürgősségi betegellátás a fogorvosi rendelőben	395
(dr. Uray Éva)	
Hirtelen eszméletvesztés	395
Akut mellkasi fájdalom	399
Szívmegállás	405
Anafilaxiás shock	410
Stroke	412
Asthmás attack	415
Hypo- és hyperglykaemiás coma	419
Hypoglykaemiás coma	420
Hyperglykaemiás coma	422
Coma hepatis	424
Akut gastrointestinalis vérzés	426
Idegentest-inhaláció	429
Irodalom	433

GYERMEKGYÓGYÁSZAT

1. fejezet: A csecsemő fejlődése, táplálása, alapszintű orvosi ellátása.	437
(dr. Decsi Tamás)	
Időre született újszülött, koraszülött, dysmaturus újszülött.	437
Az egészséges csecsemő testi és szellemi fejlődése.	438
Az egészséges csecsemő táplálása.	439
Az egészséges csecsemő alapszintű orvosi ellátása.	443
Az élettani sárgaság, kóros bilirubinaemia	443
Védőoltások	445
Vitaminkezelés.	446
Fogzás	447
2. fejezet: Általános orvosi jelentőségű kórállapotok újszülött- és csecsemőkorban (dr. Decsi Tamás)	449
A koraszülöttséghez társuló leggyakoribb kórképek	449
Hyalinmembrán-betegség.	450
Bronchopulmonalis dysplasia	451
Retinopathia prematurorum	451
Hypoxiás központi idegrendszeri károsodás és koponyűri vérzés	452
A volt koraszülöttek életminősége.	453
Veleszületett fejlődési rendellenesség, méhen belüli diagnosztika, genetikai tanácsadás	454
Csecsemőhalálozás.	455
Lázcsillapítás	455
A kórokozók által előidézett betegségek sajátosságai újszülött- és csecsemőkorban.	457
Az antibiotikus kezelés sajátosságai újszülött- és csecsemőkorban	458
3. fejezet: Allergiás eredetű kórképek csecsemő- és gyermekkorban (dr. Decsi Tamás)	461
Urticaria	462
Generalizált allergiás reakció, anafilaxiás shock	462
Táplálékallergia	463
4. fejezet: Endokrinológiai kórképek csecsemő- és gyermekkorban (dr. Decsi Tamás)	465
Diabetes mellitus	465
A gyermekkori diabetes mellitus kórélettana, tünettana, diagnosztikája	465
A gyermekkori diabetes mellitus kezelésének alapelve	467
Hypoglykaemia és hyperglykaemia diabeteses gyermekben	468
A gyermekkori diabetes mellitus szövődményei és prognózisa	470
A diabeteses gyermek fogorvosi ellátása	471
Hypocalcaemia, tetania.	471
Epilepsiás roham	472
Cushing-szindróma (hyperadrenocorticalismus)	472
Alacsonyövés	473

Az alacsonynövés leggyakoribb okai	473
Növekedési hormon-hiány	474
Elhízás (obesitas)	474
D-vitamin-hiány (rachitis)	475
A D-vitamin metabolizmusa, a rachitis kórélettani alapjai	475
A rachitis klinikuma	476
5. fejezet: Fizikai-kémiai hatások előidézte kórképek csecsemő- és gyermekkorban (dr. Decsi Tamás)	479
Égésbetegség	479
Mérgezők	481
Légúti idegen test	482
Idegen test a tápcsatornában	483
Elsősegélynyújtás gyermekbalesetknél	484
6. fejezet: Gasztroenterológiai kórképek csecsemő- és gyermekkorban (dr. Decsi Tamás)	485
Pylorusstenosis	485
Maldigestio, malabsorptio	486
Maldigestio	486
Malabsorptio	487
Hasmenés csecsemő- és gyermekkorban	488
A hasmenés kórélettani alapjai	488
A csecsemő- és gyermekkori hasmenés kezelése	490
7. fejezet: Szívbetegségek csecsemő- és gyermekkorban	493
(dr. Decsi Tamás)	
Veleszületett szívfejlődési rendellenességek	493
A cardialis dekompenzáció tünetei kezelésének alapelvei	495
8. fejezet: Légúti betegségek csecsemő- és gyermekkorban	497
(dr. Decsi Tamás)	
Heveny felső légúti szűkületet okozó gyulladásos betegségek	497
Laryngitis acuta	497
Epiglottitis acuta phlegmonosa	498
Allergiás eredetű tüdőbetegségek	499
Bronchitis obstructiva	499
Asthma bronchiale	500
Tüdőgyulladás (bronchopneumonia, lobaris pneumonia)	501
9. fejezet: A vesék és a húgyutak betegségei csecsemő- és gyermekkorban (dr. Decsi Tamás)	503
A húgyutak veleszületett fejlődési rendellenességei	504
Húgyúti fertőzések (cystitis, pyelonephritis)	505
Nephrosis-szindróma	506
Nephritis-szindróma	507
Krónikus veseelégtelenség	508
Hypertensio	508

10. fejezet: Vérbépző szervi és rosszindulatú daganatos betegségek (dr. Kiss Csongor)	511
A csontvelő működése és zavarai	511
Az egészséges vérbépzés	511
Hyporegeneratív cytopeniák	511
Szerzett aplasticus anaemia	512
Csontvelő-elégtelenséggel járó örökletes kórképek	513
Sejtvonal-hypoplasiák	514
Megaloblastos anaemiák csecsemő- és gyermekkorban	515
A vörösvérsejtek betegségei	515
A haemoglobinszintézis zavarai	516
Vashiány (sideropenia), vashiányos anaemia	516
Haemolyticus anaemiák	518
Hereditær spherocytosis (HS, congenitalis haemolyticus icterus)	520
A vörösvérsejtek enzimzavarai	520
Methaemoglobinaemia	521
A globinszintézis zavarai	521
Morbus haemolyticus neonatorum	521
Akut transzfúziós reakció	522
Autoimmun haemolyticus anaemia	522
Microangiopathiás haemolyticus anaemiák	523
A fehérvérsejtek betegségei	523
Nem klonális mennyiségi és funkcionális zavarok	523
A granulocyták számbeli eltérései és funkciózavarai	524
A mononukleáris sejtek kvantitatív zavarai	524
A fehérvérsejtek klonális betegségei	526
Gyermekkori akut lymphoblastos leukaemia	527
Gyermekkori akut nem lymphoid leukaemia	530
Krónikus myeloproliferatív kórképek gyermekkorban	530
A haemostasis zavarai	531
Vérlemezke-rendellenességek	531
Idiopathiás (immun) thrombocytopeniás purpura	532
Neonatalis ITP	535
Neonatalis alloimmun thrombocytopenia	535
Kassabach–Merritt-szindróma	535
Thrombocytosis	535
Coagulopathiák	536
Haemophilia-A és -B (VIII. és IX. faktor deficiencia)	536
von Willebrand-kór	536
Morbus haemorrhagiás neonatorum	537
Disseminált intravasculáris coagulatio	537
Thrombosis a csecsemő- és gyermekkorban	538
Roszzindulatú solid tumorok	538
Non-Hodgkin-lymphomák	539
Hodgkin-kór	540
Központi idegrendszeri daganatok	541
Retinoblastoma	541

Neuroblastoma	542
Wilms-tumor	542
Lágyrész-sarcomák	543
Csonttumorok	543
Langerhans-sejtes histiocytosis	544
11. fejezet: A szájüreg és a környező testtájak elváltozásai	
gyermekkori betegségekben (dr. Kiss Csongor)	545
Oralis elváltozások, betegségek újszülöttkorban	545
A fogak eltérései	546
Számbeli és alaki rendellenességek	547
A zománcképzés zavarai	548
A dentinképzés zavarai	549
Az eruptio és az exfoliatio zavarai	550
A szájüreg lágy részeit és csontos képleteit érintő elváltozások	551
A szájnyílás, az ajkak és a szájpadlás rendellenességei	551
A nyelv anomáliái	552
Az oralis és pharyngealis mucosa, valamint a környező lágyrészek elváltozásai	553
A gingiva elváltozásai	556
Hyperproliferatív elváltozások	557
Az állkapcsok elváltozásai, megbetegedései	558
A nyálmirigyek betegségei	559
Nyelészavarok	560
Stomatológiai betegséget okozó gyermekkori szokások	560
Irodalom	561

OROPHARYNGEALIS ÉS NASALIS BAKTERIÁLIS FERTŐZÉSEK (dr. Káposzta Rita és dr. Maródi László)

1. fejezet: Oropharyngealis és nasalis bakteriális fertőzések	565
Tonsillitis	565
Diphtheria	568
Otitis media	569
Sinusitis	570
2. fejezet: Oropharyngealis és nasalis vírusfertőzések	571
Rhinitis	571
Akut virális oropharyngitis	571
Akut herpeses gingivostomatitis	572
Pharyngoconjunctivalis láz	572
Herpangina és kéz-láb-száj betegség	572
Mononucleosis infectiosa	573
Mononucleosis szindróma	574
3. fejezet: Fogászati fertőzések és a szájüreg egyéb betegségei	577
Lokális védekezőmechanizmusok	577

Fogszuvasodás	578
A táplálkozás szerepe a cariesképződésben	578
Fogplakk	578
A caries bakteriológiája	579
Kezelés és megelőzés	579
A fogpulpa és a periapicalis szövet fertőzőes gyulladása	579
Periodontalis betegség	580
Mikroorganizmusok szerepe a periodontalis betegség kiváltásában	580
A szöveti destrukció mechanizmusa periodontalis betegségben	581
Egyéb szájüregi fertőzések	582
Candidiasis	582
Actinomycosis	582
Szexuálisan terjedő betegségek a szájüregben	582
Herpes simplex fertőzés	582
Egyéb betegségek	583
Hepatitis B	583
Szerzett immundeficiencia szindróma	583
Infektív endocarditis	583

NEUROLÓGIA

(dr. Rajna Péter)

Bevezetés	585
1. fejezet: Panaszok és tünetek neurológiai eredettel	587
Az érzőköri zavaival kapcsolatos panaszok és tünetek	587
Látászavar	587
Hallászavar	588
Szaglászavar	589
Ízérzészavar	589
A hő-, tapintás- és mélyérzések zavarai	589
Érzéskiesés, -gyengülés (anaesthesia, hypaesthesia)	
az arckoponya területén	589
Érzéskiesés, -gyengülés a végtagokban, ill. törzsön	
(anaesthesia, hypaesthesia)	591
Fokozott érzőműködések	591
Zsibbadás (paraesthesia)	592
Egyensúlyzavarok (szédülés)	592
Rohamszerű vertigóval járó állapotok	592
Tartós vertigóval járó betegségek és állapotok	593
Az egyensúlyzavarok ellátásának szempontjai	593
Fogorvosi vonatkozások	594
Fájdalom	595
Alapok	595
A fájdalom kialakulásának fiziológiai alapjai	596
A patológiás fájdalom formái	596
A fájdalom okai	596

Főbb formák	597
Diagnosztika (tüneti)	597
A fájdalom sajátosságai	597
Fogorvosi szempontból jelentős fájdalmak	597
Terápia	598
Az arc neuralgiái	600
Trigeminusneuralgia (arcidegzsába)	600
Egyéb arcneuralgiák	600
Terápia	601
Az arc neuralgiáinak speciális fogorvosi vonatkozásai	602
Fejfájás	602
Elsődleges fejfájások vagy fejfájásbetegségek	602
Fogorvosi vonatkozások	605
A mozgatórendszer zavaaraival kapcsolatos panaszok és tünetek	606
Körülírt izomgyengeség	606
Idiopathiás perifériás facialis paresis (Bell)	606
A külső szemizmok paresise	607
A belső szemizom paresise	607
Általános centrális paresis	607
Általános fáradékonyság, csökkent terhelhetőség	608
A járás és egyéb finom mozgáskoordinációt igénylő összetettebb műveletek zavarai	608
Járászavar	609
Elesés	609
Ügyetlenség (apraxia)	610
Remegés/reszketés (tremor)	610
Akaratlan, önkéntelen mozgások és tartási zavarok	611
Fogorvosi vonatkozások	612
Rosszullétek (paroxysmalis tünetek) neurológiai eredettel	613
Epilepsiás rohamok	613
A leggyakoribb epilepsiás rohamformák	614
A leggyakoribb nem epilepsiás természetű rohamszerű neurológiai tünetek	615
Collapsus vagy syncope	615
Carotissinus-szindróma	616
Drop attack	616
Cataplexia	616
Meniere-roham	616
Parasomniák	616
Rohamszerű tünetek, melyek más fejezetekben kerülnek ismertetésre	616
A leggyakoribb nem neurológiai természetű rohamszerű tünetek	617
Adams–Stokes-roham	617
Tetania és hyperventillációs syncope	617
Pánikattack és egyéb szorongásos rohamok	617
Hysteriás nagyroham	617
Dumping-szindróma	617

Glaucomás roham	617
Fogorvosi vonatkozások	617
Vegetatív működésekkel kapcsolatos zavarok	620
Étvágytalanság, fogyás	620
A táplálkozási zavarok neurológiai vonatkozásai	620
Alultápláltságra gyanús tünetek	621
Étvágnövekedés, elhízás	622
Emésztési zavarok	623
A szexuális érdeklődés és teljesítmény zavarai	624
Szívtáji szenzációk, légzészavar	626
Vizelet- és széklettartási zavarok	626
Éjszakai alvászavar	627
Az autonóm zavarok fogorvosi vonatkozásai	631
A felfogás legfontosabb zavaaraival kapcsolatos panaszok és tünetek	631
A beszéd megértési és kifejezési zavara	631
Fogorvosi vonatkozások	632
A tudat és a gondolkodás (kogníció) neurológiai vonatkozású zavarai	633
Az eszméletlen beteg tájékozódó vizsgálata	633
Vigilitás- és/vagy integritászavarral járó tünetegyüttesek.	
Az eszméletlen állapot differenciáldiagnózisa	634
Delírium	634
Amnesztikus szindróma	634
Demencia	635
Fogorvosi vonatkozások	636
2. fejezet: A legfontosabb betegségek rövid leírása	637
Az idegrendszer fejlődési rendellenességei	637
Gerincsérv (spina bifida)	637
Dandy-Walker-szindróma	638
Migrációs zavarok	638
A csont- és lágyrészburkok rendellenességeivel összefüggő	
fontosabb idegrendszeri fejlődési rendellenességek	639
Fogorvosi vonatkozások	639
Gyulladásos kórképek	640
Gennyes agyhártyagyulladás (meningitis purulenta)	640
Agytályog (abscessus cerebri)	641
Subduralis empyema	641
Epiduralis abscessus	641
Meningitis lymphocytica (meningitis serosa, asepticus meningitis)	642
Meningitis basilaris tuberculosa	642
Encephalitis	643
Speciális idegrendszeri gyulladások	643
Spinalis és perifériás neuroinfekciók	644
Myelitisek	644
Az idegrendszer lassú infekciói	646
Szubakut sclerotisáló panencephalitis	646
Progresszív multifocalis leukoencephalitis	647

Fogorvosi vonatkozások	647
Traumás károsodások	647
Commotio cerebri	647
Contusio cerebri	648
Traumás koponyaűri vérzések	648
Epiduralis vérzés	648
Subduralis vérzés	648
Subarachnoidealis vérzés	649
Állományvérzés	649
Nyílt koponyatraumák	649
A koponyasérülések korai szövődményei	649
A koponyasérülések késői következményei	650
Posttraumás epilepsia	650
Organikus mentális zavarok	650
Poszttraumás szindróma (autonóm és pszichés tünetek együttállása)	650
Krónikus poszttraumás encephalopathia	650
Gerinctraumák	651
A perifériás idegek sérülései	652
Fogorvosi vonatkozások	652
Agydaganatok	652
Az agydaganatok általános tünetei	652
Az agydaganatok kezelésének alapelvei	654
Fogorvosi vonatkozások	655
Stroke és cerebrovasculáris kórképek	656
A stroke formái	656
A leggyakoribb tünetegyüttesek	656
Ischaemiák	656
Vérzések	657
Cerebralis thrombophlebitis	658
Kevert patomechanizmus	658
Diagnosztika, differenciáldiagnosztika	658
Korszerű terápia	659
Fogorvosi vonatkozások	660
A gerincvelő fontosabb elsődleges és másodlagos betegségei	660
A spinalis kompresszió	660
Fogorvosi vonatkozások	664
Toxikus kórképek	664
Dependenciát okozó szerek	664
Akut intoxikáció gyanúját keltő tünetek, tünetegyüttesek	664
Gyógyszerek okozta tünetegyüttesek	665
A leggyakoribb neurológiai tünetekkel járó toxikus szindrómák	667
Fogorvosi vonatkozások	669
Neurodegeneratív betegségek	670
Alzheimer-kór	670
Pick-betegség	670
Huntington-chorea	670
Parkinson-kór	671

Fogorvosi vonatkozások	672
Sclerosis multiplex	673
Fogorvosi vonatkozások	674
A perifériás idegrendszer főbb betegségei	675
Mononeuropathiák	675
Polyneuropathiák	676
Motoneuronok degeneratív betegségei	676
Perifériás idegrendszeri kórképek terápiája	677
Neuromuscularis kórképek	677
Myasthenia gravis	677
Lambert–Eaton-szindróma	678
Botulismus	678
Izombetegségek	678
Az izombetegségek diagnosztikája	679
Az izombetegségek terápiája	680
Fogorvosi vonatkozások	680
Epilepsia	680
Az epilepsziabetegség definíciója	680
A leggyakoribb betegségformák	680
Tünettan	681
Zajlás	681
Diagnosztikai kérdések	682
Differenciáldiagnózis	682
Terápia	682
Az epilepsia gyógyhajlama	684
Gondozás	684
Fogorvosi vonatkozások	685
3. fejezet: Speciális kérdések	687
Neurológiai diagnosztika	687
Koponya-röntgenvizsgálat információtartalma	687
Gerincoszlop-röntgenvizsgálat információtartalma	687
A liquor cerebrospinalis vizsgálata	687
Elektroencephalographia	688
Agyi kiváltott válasz vizsgálatok	688
Electromyographia	689
Electroneuronographia	689
Komputertomográfias képalkotó vizsgálatok	689
Single Photon Emission Computer Tomograph vizsgálat	691
Pozitron Emission Tomograph (PET) vizsgálat	691
Fogorvosi vonatkozások	691
Neurorehabilitáció	691
A neurorehabilitáció fogorvosi vonatkozásai	693
Irodalom	693

PSZICHIÁTRIA

(dr. Demeter József)

Bevezetés	695
A pszichiátriai beteg vizsgálata	695
Pszichopatológiai alapfogalmak	697
Laboratóriumi vizsgálatok	700
Kórképek	702
Szorongásos zavarok	702
Generalizált szorongás	702
Pánikbetegség	702
Fóbiák	703
Kényszerbetegség	703
Poszttraumás stresszbetegség	704
Disszociatív zavarok	704
Amnézia, fuga	704
Identitászavar	705
Deperszonalizációs zavar	705
Szomatiform zavarok	705
Szomatizáció	705
Konverzió	706
Hipocondria	706
Krónikus fájdalom szindróma	706
Evészavarok	707
Anorexia nervosa	708
Bulimia nervosa	708
Kezelés	709
Affektív zavarok	709
Megjelenési formák	710
Kórlefolysis, prognózis	711
Kezelés	712
Szkizofréniák	713
Paranoid zavarok	716
Primer paranoid kórképek	716
Szekunder szisztémás paranoid pszichózisok	717
Paranoid pszichopátia	718
A paranoid kórképek kezelése	718
Organikus mentális zavarok	718
Demencia-szindróma	719
Delírium-szindróma	720
Organikus amnesztikus szindróma	721
Organikus hallucinózis	721
Organikus paranoid szindróma	722
Organikus személyiségzavar	722
Organikus szorongás szindróma	723
Kezelés	723
Alkoholizmus	724
Akut alkoholintoxikáció	724

Megvonásos szindrómák	725
Toxikus és malabszorpciós szindrómák	725
Alkoholos karakteropátia	726
Affektív zavarok	726
Szucidium	726
Alkoholos hallucinózis	727
Megelőzés, kezelés	727
Pszichoaktív szerek okozta zavarok	728

SEBÉSZET

(dr. Asztalos László)

A sebészet története	731
A primitív korai sebészet	731
A tudományos sebészet	732
A modern sebészet	733
A magyar sebészet rövid történeti áttekintése	734
Általános sebészet	735
Kórélettani változások sebészeti beavatkozásokat követően	735
A posztgressziós szindróma	735
A posztgressziós szindrómában szerepet játszó hormonok és mediátorok	735
Anabolikus hatású hormonok	736
Citokinek és mediátorok	736
A posztgressziós szindróma szakaszai	737
A posztgressziós szindróma lefolyása	738
A posztgressziós neurohormonális elváltozások	738
Cardiorespirációs elváltozások	739
Műtét utáni anyagcsere-változások	739
Posztoperatív pszichés reakciók	741
Asepsis, antisepsis	742
Sterilizés	742
Dezinfekció (fertőtlenítés)	743
Nosocomialis infekciók	745
A beteg mint fertőzőforrás	745
A személyzet mint fertőzőforrás	745
A műtő és a műtét mint fertőzőforrás	745
Műtét	746
Műtési indikáció, kontraindikáció	746
Műtési tolerancia	747
Az operálhatóság kérdése	747
A műtési indikáció formái	748
Műtési kontraindikáció	748
Műtési alapfogalmak	749
A műtéttel kapcsolatos jogi fogalmak	749
Sebek	750
A sebek klinikuma	450
Mechanikus sebek	751

Kémiai sebek	751
Sebellátás, sebkezelés	752
Sebészeti fájdalomcsillapítás	753
Helyi érzéstelenítés	753
Általános érzéstelenítés	755
Sebészeti fertőzések	762
A leggyakoribb fertőzésformák	763
Anaerob fertőzések	764
Vírusfertőzések	769
Sebészeti onkológia	769
Praecancerosisok	770
A rosszindulatú daganatok eredete	770
Paraneoplasticus szindrómák	771
A daganatok keletkezése	772
A daganatok növekedése és terjedése	773
A tumorok beosztása	774
Diagnosztikai eljárások	776
Terápia	778
Operabilitas–inoperabilitas	778
Sugárterápia	779
Kemo- és hormonterápia	780
Immunterápia	780
Általános kezelés és gondozás	780
Megelőzés	780
Sebgyógyulás	781
A sebgyógyulás stádiumai	781
A sebgyógyulást befolyásoló tényezők	782
Shock	783
Hypovolaemiás shock	787
Septicus shock	790
Anafilaxiás shock	792
Thrombosis, embolia	793
A thrombosis és embolia rizikótényezői	793
A műtéti beavatkozások mint a thromboembolia rizikótényezői	793
Venás thrombosis és tüdőembolia	794
Antithromboticus terápia	796
Traumatológiai alapismeretek, mozgásszervi sérülések	799
Törések	800
Vérzés, vérzéscsillapítás, vérpótlás	802
A vérzés forrása, vérzéscsillapítás	802
Transzfúzió	802
Víz- és elektrolit-háztartás	806
Folyadékterek, folyadékforgalom	806
A víz- és elektrolit-háztartás szabályozása	807
Az egyensúlybomlás lehetőségei, kórisméjük	807
A víz- és elektrolit-háztartás zavarainak kezelése	809
Tárgymutató	815